

Mapovanie skutočných trás obchodu s falšovaným tovarom

Zhrnutie

Predslov

Globalizácia, zjednodušenie obchodovania a rastúca ekonomická dôležitosť duševného vlastníctva sú hnacím motorom hospodárskeho rastu. Vytvorili však aj nové príležitosti pre zločinecké siete na rozšírenie pôsobnosti a rozsahu ich činností, parazitovanie na duševnom vlastníctve a zamorenie obchodných trás falšovaným tovarom. Následky pre ekonomiku sú vážne. Obchod s falšovaným tovarom poškodzuje nielen hospodársky rast, ale podkopáva aj dobrú správu vecí verejných, právny štát a dôveru občanov vo vládu a v konečnom dôsledku môže ohroziť politickú stabilitu. V niektorých prípadoch môžu mať falšované výrobky aj vážne implikácie pre zdravie, bezpečnosť a životné prostredie.

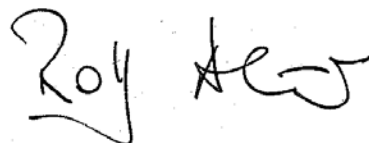
Presné informácie o trasách obchodu s falšovaným tovarom sú nevyhnutné na zostavenie efektívnej reakcie vládnych orgánov na túto katastrofu. Komplexnosť trás obchodu s falšovanými výrobkami môže predstavovať obrovskú prekážku pre výkonné orgány.

Sme veľmi radi, že naše dve inštitúcie dostali možnosť spolupracovať na analýze unikátneho súboru globálnych údajov o tovare zabavenom colnými orgánmi, aby zmapovali trasy obchodu s falšovaným tovarom. Takisto by sme sa chceli poďakovať Svetovej colnej organizácii, Generálnemu riaditeľstvu Európskej komisie pre dane a colnú úniu a Ministerstvu vnútornej bezpečnosti Spojených štátov amerických za poskytnutie vynikajúcich údajov o zabavení výrobkov porušujúcich zákony o duševnom vlastníctve colnými orgánmi.

Sme presvedčení, že tento výskum významnou mierou prispeje k pochopeniu obchodu s falšovaným a pirátskym tovarom. Veríme, že to vládam pomôže vytvoriť ciele reakcie v rámci ich postupov a posilniť rámce riadenia na riešenie tohto fenoménu.

António Campinos
výkonný riaditeľ EUIPO

Rolf Alter,
riaditeľ, OECD/GOV

Úvod

Stále väčší rozsah falšovania a pirátstva a najmä obchodu s falšovaným tovarom je kľúčovou výzvou pre globálne hospodárstvo, ktoré je čoraz viac založené na inováciách. Ekonomická hrozba, ktorú tieto praktiky predstavujú, podkopáva inováciu a bráni hospodárskemu rastu, pričom zároveň generuje nepriaznivé účinky na zdravie a bezpečnosť vlád, podnikov a spotrebiteľov. Organizované zločinecké skupiny hrajú v týchto činnostiach čoraz dôležitejšiu úlohu a ťažia z výnosných operácií spojených s falšovaním a pirátstvom.

Túto štúdiu vypracovali spoločne OECD a Úrad EÚ pre duševné vlastníctvo (EUIPO), aby poskytli tvorcom politík solídne empirické dôkazy o tejto hrozbe. Ako ukázala správa OECD-EUIPO z roku 2016 pod názvom *Obchod s falšovaným a pirátskym tovarom: Mapovanie dosahu na hospodárstvo*, obchod s falšovaným a pirátskym tovarom predstavoval v roku 2013 až 2,5 % svetového obchodu a tento údaj bolo ešte vyšší, ak vezmeme do úvahy len EÚ, kde predstavoval až 5 % dovozu.

V analýze z roku 2016 sa tiež zistilo, že strany zapojené do obchodu s falšovaným a pirátskym tovarom ho zvyčajne dopravujú po komplexných obchodných trasách. Táto analýza je v správe doplnená pohľadom na otázku pôvodu falšovaného tovaru podľa priemyselných odvetví, pričom identifikuje ekonomiky, ktoré tovar vyrábajú, i tie, ktoré slúžia ako tranzitné body v rámci obchodovania.

Analýza ukazuje, že Čína je hlavným výrobcom falšovaného tovaru vo všetkých analyzovaných kategóriách, zatiaľ čo Hongkong (Čína), Spojené arabské emiráty a Singapur sú globálnymi centrami obchodu s falšovaným tovarom. Analýza tiež odhalila veľký počet modelov typických pre jednotlivé regióny a odvetvia.

Táto správa je postavená na dvoch rovnako platných obavách z hľadiska politiky. Prvou je dosah trestnej činnosti a nelegálnych obchodných činností na dobrú správu vecí verejných, bezpečnosť verejnosti a právny štát. Druhou je negatívny vplyv, ktorý má obchod s falšovaným tovarom na legitímnu konkurenčnú výhodu držiteľov práv a následne na inováciu, zamestnanosť a dlhodobý hospodársky rast.

V rámci OECD sa štúdia uskutočnila v kontexte pracovnej skupiny pre boj proti nezákonnému obchodu (TF-CIT) Fóra na vysokej úrovni pre riziko. Táto skupina sa zameriava na výskum založený na dôkazoch a pokročilú analýzu na pomoc tvorcom politík pri mapovaní a porozumení zraniteľnosti trhu, ktoré nezákonný obchod využíva a vytvára.

Správu pripravili Piotr Stryszowski, vedúci ekonóm a Florence Mouradian, ekonóm na riaditeľstve OECD pre verejnú správu a územný rozvoj, spoločne s Michalom Kazimierczakom, ekonómom Európskeho strediska pre sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva EUIPO a pod dohľadom Stéphana Jacobzona, poradcu v OECD a Nathana Wajsmána, hlavného ekonóma v EUIPO. Autori sú vďační Peterovi Averymu (OECD) za jeho príspevky.

Autori chcú poďakovať odborníkom OECD, ktorí poskytli cenné poznatky: Dominique Guellec, Przemysław Kowalski a Monika Sztajerowska. Autori by tiež radi poďakovali odborníkom z členských krajín OECD a účastníkom viacerých seminárov a workshopov za ich cennú pomoc. Osobitné vyjadrenie ocenenia patrí Asratovi Tesfayesovi z Úradu pre patenty a ochranné známky USA a Nikolausovi Thummovi zo Spoločného výskumného centra Európskej komisie.

Sekretariát OECD by rád poďakoval Liv Gauntovej, Fione Hinchcliffeovej a Andrei Uhrhammerovej za redakčnú a produkčnú podporu.

Kvantitatívny výskum v tejto štúdii sa opieral o bohatú globálnu databázu tovaru zabaveného colnými orgánmi, ktorú poskytla Svetová colná organizácia (WCO), doplnenú regionálnymi údajmi, ktoré predložili Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre dane a colnú úniu, Úradu USA pre colnú správu a ochranu hraníc a Úradu USA pre vynucovanie imigračného a colného práva. Autori ďakujú týmto inštitúciám za údaje i cennú podporu.

Zhrnutie

Obchod s falšovaným a pirátskym tovarom je celosvetový fenomén s rastúcim rozsahom. Globalizácia, zjednodušenie obchodovania a rastúca hospodárska dôležitosť duševného vlastníctva na jednej strane poháňajú hospodársky rast, zatiaľ čo na druhej otvárajú zločineckým skupinám nové príležitosti na rozšírenie rozsahu a pôsobnosti ich činnosti, s vážnym negatívnym vplyvom na hospodárstvo a spoločnosť. Obchod s falšovaným tovarom podkopáva aj dobrú správu vecí verejných, právny štát a dôveru občanov vo vládu a v konečnom dôsledku môže ohroziť politickú stabilitu.

Strany zapojené do obchodu s falšovaným a pirátskym tovarom zvyknú prepravovať výrobky porušujúce práva duševného vlastníctva prostredníctvom zložitých trás s mnohými sprostredkovateľskými bodmi. Tranzitné body sa používajú na to, aby i) uľahčili falšovanie dokumentov spôsobmi, ktoré maskujú pôvodný východiskový bod, ii) zriadili distribučné strediská pre falšovaný a pirátsky tovar a iii) znovu zabalili alebo dali nové etikety na tovar. Okrem toho, zatiaľ čo dovoz falšovaného tovaru je vo väčšine prípadov kontrolovaný miestnymi výkonnými orgánmi, tovar v tranzite často nespadá pod rozsah ich agendy, vďaka čomu je menej pravdepodobné, že bude zadržaný.

Táto štúdia posudzuje komplexné trasy spojené s globálnym obchodom s falšovaným a pirátskym tovarom. Je dôležité poznamenať, že vyššie uvedený podiel zabavenia tovaru colnými orgánmi, ako aj odhad miery, do akej sú jeho zdrojom falšované produkty (t.j. skóre GTRIC), nemusia nevyhnutne znamenať, že daná ekonomika je významným výrobcom falzifikátov. Analýza v tejto štúdii využíva súbor štatistických filtrov na ďalšie objasnenie úlohy dôležitých krajín pôvodu. Identifikuje kľúčové výrobné ekonomiky a kľúčové tranzitné body pre desať hlavných odvetví, ktoré sú obzvlášť citlivé na falšovanie. Tieto sektory zahŕňajú širokú škálu obchodovateľného tovaru spojeného s duševným vlastníctvom, od spotrebného tovaru s rýchlym obratom, ako sú potraviny alebo kozmetika, po produkty B2B, ako sú náhradné diely a počítačové čipy. Kombinovaný obchod s falzifikátmi v týchto odvetviach predstavoval v roku 2013 284 miliárd USD (208 miliárd EUR v roku 2013), čo je viac ako polovica celkového odhadovaného obchodu s falšovaným tovarom.

V analýze vychádza v deviatich z desiatich analyzovaných kategórií Čínska ľudová republika (ďalej len „Čína“) ako najväčší výrobca falšovaného tovaru. Niekoľko ázijských ekonomík, vrátane Indie, Thajska, Turecka, Malajzie, Pakistanu a Vietnamu je navyše dôležitým výrobcom v mnohých odvetviach, hoci ich úloha je omnoho menej významná ako úloha Číny. Zdá sa, že Turecko je dôležitým výrobcom v niektorých sektoroch – ako sú kožené výrobky, potraviny a kozmetika – výrobkov, ktoré sa posielajú pozemnou trasou do EÚ.

Údaje identifikujú niekoľko dôležitých tranzitných bodov pre obchodovanie s falzifikátmi, vrátane Hongkongu (Čína), Spojených arabských emirátov a Singapuru, ktoré sa zaoberajú obchodovaním s falšovaným tovarom vo všetkých analyzovaných produktových kategóriách. Falšovaný tovar prichádza vo veľkom množstve v kontajneroch a ďalej sa posieľa v malých balíkoch poštou alebo kuriérskou službou.

Okrem toho existuje niekoľko dôležitých regionálnych tranzitných bodov. Viaceré krajiny Stredného východu (napr. Spojené arabské emiráty, Saudská Arábia a Jemen) sú

napríklad dôležitými tranzitnými bodmi pre odosielanie falšovaného tovaru do Afriky. Štyri tranzitné body – Albánsko, Egypt, Maroko a Ukrajina – majú mimoriadny význam pre prerozdelenie falzifikátov určených pre EÚ. Panama je zase dôležitým tranzitným bodom pre falzifikáty na ceste do Spojených štátov amerických.

Údaje ukazujú, že na mnohých obchodných trasách prevládajú malé zásielky a balíky, čo odráža zníženie nákladov na poštové a kuriérske zásielky a rastúci význam internetu a elektronického obchodu v medzinárodnom obchode. Zásielky s menej ako desiatimi položkami predstavovali v priemere približne 43 % všetkých zásielok.

Táto analýza môže poskytnúť informácie pre diskusie o politike medzi jednotlivými vládami, alebo na regionálnej či celosvetovej úrovni, s cieľom zabrániť, obmedziť alebo odradiť od obchodovania s falšovaným a pirátskym tovarom. Môže pomôcť pri navrhovaní lepšie prispôsobených odpovedí politiky na posilnenie rámcov verejnej správy zameraných na riešenie tohto rizika. Správa požaduje podrobnejšiu analýzu vývoja efektívnych rámcov presadzovania práva a verejnej správy v troch oblastiach:

- úloha zón voľného obchodu pri prekládkach,
- problém s detekciou malých zásielok,

hospodárske charakteristiky ekonomík pôvodu, vrátane kvantitatívneho vzťahu medzi intenzitou falšovania a indexmi voľného obchodu, kvalitou verejnej správy a integritou verejného sektora.